

Ярема В. В.,

старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Київський інститут Національної
гвардії України,
(м. Київ, Україна)

Ярошик В.С.,

курсант факультету забезпечення
державної безпеки,
Київський інститут Національної
гвардії України
(м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА В ОРГАНІЗАЦІЇ ПВК

Актуальність. Приватні військово-безпекові компанії (PMSC) працюють у правових середовищах із різним ступенем регуляції та під високим політичним і репутаційним тиском. Лідер PMSC має поєднувати операційне планування, управління ризиками, комплаєнс і відповідальні комунікації [1].

Мета — окреслити практичний профіль компетенцій лідера PMSC і подати інструменти запобігання правовим та етичним інцидентам. Методи: аналіз міжнародних стандартів (Montreux Document, ICoC/ICoCA, ISO 18788; UN Guiding Principles) і узагальнення кейсів [1–4].

Профіль лідера. Ядро компетенцій: 1) тактико-операційне планування; 2) комплаєнс і правова грамотність; 3) контрактний менеджмент і взаємодія з клієнтом; 4) HR-процеси (відбір, навчання, психологічна підтримка); 5) стратегічні комунікації та робота з репутаційними ризиками.

Нормативно-стандартні рамки. Montreux Document формулює обов'язки держав і замовників щодо PMSC; ICoC/ICoCA — кодекс поведінки і механізми нагляду; ISO 18788 — систему менеджменту операцій безпеки; UN Guiding Principles — основу для human rights due diligence (HRDD) [1–4].

ROE та інцидент-менеджмент. Правила ескалації застосування сили, обов'язкові Use-of-Force Report і невідкладний after-action review (AAR); канали повідомлень і службові розслідування з коригувальними діями.

Юрисдикція і відповідальність. Дія кількох правопорядків (країни реєстрації, країни операцій, замовника). Контракти визначають арбітраж і співпрацю зі слідством. В Україні окремого закону про PMSC немає; найманство криміналізовано (ст. 447 КК України) [5].

Управління персоналом. Багаторівневий скринінг (бекграунд-чек, медичні й психологічні огляди), верифікація кваліфікації та періодична переатестація; нульова толерантність до корупції й насильства; міжкультурна підготовка; профілактика вигорання.

Організаційна культура і комплаєнс. «Анти-культ безкарності», дієві канали скарг для персоналу і населення, внутрішні/зовнішні комплаєнс-аудити; єдина доктрина стратегічних комунікацій.

Рекомендації. Інституціоналізувати ROE та інцидент-менеджмент; інтегрувати юридичну службу в ухвалення рішень; запровадити HRDD; закріпити KPI безпеки й комплаєнсу в договорах; інвестувати у психологічну підтримку персоналу [1–4].

Висновки. Лідерство в PMSC — це керування ризиками під багаторівневими правовими обмеженнями. Дотримання міжнародних стандартів, зрілі HR-процеси та культура відповідальності знижують імовірність інцидентів і забезпечують стійкість організації [1–5].

Список використаних джерел:

1. The Montreux Document on Pertinent International Legal Obligations and Good Practices for States related to Operations of Private Military and Security Companies during Armed Conflict. Bern: Swiss Federal Department of Foreign Affairs; ICRC, 2008 (rev.).

2. International Code of Conduct for Private Security Service Providers (ICoC). Geneva: International Code of Conduct Association (ICoCA), 2010; Governance & Oversight Documents, 2013.

3. ISO 18788:2015. Management system for private security operations: Requirements with guidance. Geneva: International Organization for Standardization (ISO), 2015.

4. United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights. Guiding Principles on Business and Human Rights. New York—Geneva: OHCHR, 2011.

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (із змінами). Ст. 447 «Найманство».